

DR. SZALLER MIKLÓS

(Szerencs, 1884. január 23. – Budapest, 1968. április 9.)

főorvos, vármegyei tiszti főorvos

Születetett: Szerencs, 1884. 01. 23.

Szülei: Szaller Miklós (1835–1922) fő mozdonyvezető, és Nagy Terézia (1847–1918).

Felesége: Lotter Erzsébet (–1982; életének 91. évében hunyt el; evangélikus vallású).

Fiuk: Miklós (1913–1977; 1945-ben Szalkára változtatta a nevét.

Tanulmányai:

A sátorlajújhelyi piaristáknál végezte középiskolai, Budapesten pedig orvosi egyetemi tanulmányait, ahol 1909-ben avatták doktorrá.

1914. március 18-án letette a szükséges képesítő vizsgáit, és április 21-től a helyi katolikus főgimnázium iskolaorvosa és egészségtan tanára lett.

Munkahelyei:

1908–1909 között kezelőorvosa és állandó kísérője volt gróf Péchy Constantinné fiának Tibold-Daróczon, majd 1909 júliusa és 1911 szeptembere között a budapesti Új Szent János kórházban gyakornokoskodott, majd ugyanitt segédorvosként dolgozott. 1911-ben tette le tiszti orvosi vizsgáit, majd a következő évtől Jászapátiban kezdett magánorvosként működni.

A Nagy Háború kitörésekor önként jelentkezett, és a cs. és kir. 60. egri gyalogezred munkásosztályához került segédorvosi, hadnagyi rangban. „Augusztus 9-én Galíciába került, Drohajov faluban szállt meg, ahol több ezred egészségügyi szolgálatát látta el, mint orvosfőnök. Augusztus 21-én ért Orosz-Lengyelországba, ahol nemsokára tűzbe is került. Szeptember 13-ig volt orosz földön, s több ütközetben vett részt, rendkívüli nélkülözéseket állott ki s gyakran forgott élete veszedelemben. Szeptember 16-án csapatával Przemyslbe vonult vissza, majd Lancut-ba, Jasló-ba és Krosnó-ba, ahol sokizületi csúz miatt a tartalékkórházba került. Innen kórházvonaton Neu-sandec-be, majd Iglóra és Kassára, azután a budapesti XVII. helyőrségi kórházba hozták. Felgyógyulása után az egri érseki kórházba osztották be, innen Delatyn-ba, később pedig a máramarosszigeti tartalékkórház sebészeti osztályához jutott, mint osztályorvos. (...) A kórház és gyógykezelés körül szerzett érdekeiért kinevezték főorvossá. A máramarosi tartalékkórházról a novitargi kórházhoz helyezték át, ahol a sebészeti osztály főnöke lett, nemsokára a jaroslau-i kórházba osztották be Eiselsberg tanár bécsi klinikai sebészcsoportjához”.

1918-ban – egészségügyi problémái miatt – a Honvédelmi Miniszter 233.930-5/1918. számú rendeletével nyugállományba helyezték.

Leszerelése után visszatért a jászapáti gimnáziumba.

Nagy változást hozott az 1920-as év, amikor Szallert tiszteletbeli főorvossá, majd vármegyei tiszti főorvossá nevezték ki. Iskolaorvosi munkáját – és Jászapáti lakhelyét – egészen 1926-ig megtartotta.

Az 1936-ban bekövetkezett államosítás után a vármegyei főorvosokból m. kir. tiszti főorvosok lettek, így Szaller is „állami alkalmazottá” vált, mely pozícióját egészen 1944-ig megőrizte.

1945. február 28-án – feljelentés alapján – őrizetbe vették, ám nemsokára megszüntették a nyomozást, mondván Szaller „az üldözötteknek mindenkor és mindenben segítségére volt”.

1948. március 3-án azonban a budapesti XI. sz. igazoló bizottság egy évre eltiltotta foglalkozásától.

Ezt követően körzeti orvosként dolgozott.

Társadalmi tevékenysége:

Az Országos Közegészségügyi Tanács rendkívüli, majd rendes tagja, a Közigazgatási Bíróság orvosi tanácsának tagja, aki 1934-ben jelentette meg „*A közegészségügyi közigazgatás kézikönyve*” című művét, amely munka – a kritikusok szerint – „*a legfényesebb bizonyíték arra, mily jó kezekben nyugszik vármegyénk közegészségügyének irányítása*”. 1940-ben a Községi Orvosi Vizsgálóbizottság rendes tagjává nevezte ki a belügyminiszter, 1941-ben Horthy Miklós kormányzó a „*Magyar Vöröskereszt és a honvéd egészségügyi szolgálat érdekében kifejtett hazafias működése által szerzett érdemeiért*” a Magyar Vöröskereszt Érdemkeresztjét adományozta Szaller Miklósnak.

Mindezek mellett a Vöröskereszt vármegyei főorvosa, az Állami iskolaszéki gondnokság elnöke, a MOVE egyik alapítója volt, továbbá az Orvosszövetségi Fiók társelnöke, a Természettudományi Társaság alapító tagja, és a Középmagyarországi Automobil és Motor Club szolnoki alosztályának elnöke, majd 1937-től örökös díszelnöke.

Elhunyt: életének 85., házasságának 55. évében Budapesten 1968. április 9-én. A budapesti Új Köztemetőben búcsúztatták.

Forrás:

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Trianon után szerk.: Frühwirth Mátyás, 1935. 51. o.

<https://jnszmtisztviselok.hu/1876-1944/tisztviselok1876-1944/szallermiklos/index.html> 2024. 10. 05.

Jászberény, 2024. 10. 05.

Dr. Suba Györgyné